

VIKONIS PRANAS

Gimė 1897 01 26 Girinkoje Rokiškio rajone,
mirė 1959 10 04 Montevidėjuje, Urugvajus

Pedagogas, spaudos darbuotojas, politinis veikėjas

1920–1925 m. studijavo Lietuvos universitete lietuvių ir latvių kalbas.

1919 m. dalyvavo kovose su bolševikais Rokiškio apskrityje. 1925 m. redagavo žurnalą „Mokykla ir Gyvenimas“, buvo Lietuvos mokytojų profsąjungos Centro valdybos nariu. 1926 m. pradėjo dirbti Raseinių gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoju. 1926 m. gegužės mėn. nuo Lietuvos socialdemokratų partijos išrinktas į III Seimą ir buvo vienas jauniausių jo narių. Po valstybės perversmo grįžo į Raseinius, dirbo mokykloje. 1927 m. buvo LSDP Raseinių apskrities vadovu. 1927 m. rugsėjo 9 d. organizavo Raseinių sukilimą. Nepavykus pučui, emigravo į Latviją. Ten leido laikraštį „Laisvas žodis“. 1927 m. lapkričio 5–6 d. buvo vienas iš Politinių emigrantų kongreso Rygoje organizatorių, Kongreso Prezidiumo narys, Politinių emigrantų komiteto pirmininkas. 1928 m. spalio 21 d. atsistatydino iš komiteto dėl vidinių politinių nesutarimų.

1928 m. pabaigoje išvyko į Urugvajų, dalyvavo Urugvajaus socialistų partijos veikloje. 1931–1940 m. redagavo laikraštį „Naujoji banga“, 1956–1959 m. bendradarbiavo užsienio lietuvių spaudoje: „Darbas“, „Keleivis“, „Naujienos“.

Dar studijuodamas universitete, parašė lietuvių kalbos vadovėlių svetimtaučiams. 1921 m. pasirodė vadovėlis „Lietuvių kalbos pamokos“, 1923 m. išleido „Lietuvių kalbos vadovėlį“ su žodynėliu rusų kalba, 1926 m. išleido vadovėlį „Lietuvių kalba“. 1922 m. sudarė ir redagavo „Lietuvių ir rusų kalbų žodynėlį“.

Knygos

Lietuvių ir rusų kalbų žodynėlis = Карманный литовско-русский словарь / surinko B.L. ; tvarkė ir koregavo P. Vikonis. - Kaunas : A. Ptašeko knygyno leidinys, 1922. - 252, [1] p.

Lietuvių kalba : vadovėlis skiriamas nelietuviams / Pr. Vikonis. - Kaunas : A. Ptašeko knygynas, 1926. - 134 p. : iliustr.

Lietuvių kalbos pamokos : skiriamos svetimtaučiams = Уроки литовского языка / sutaisė P. V.. - Kaunas : A. Ptašeko knygyno leidinys, 1921-1922. - 2 d.

D. 1 : (руководство къ классному и самостоятельному изучению Литовскаго языка). - 1921. - 77, [2] p.

D. 2 : (Книга для чтения и собрание грамматических упражнений) / sutaisė P. Vikonis. - 1922. - 112 p.

Lietuvių kalbos vadovėlis : skiriamas nelietuviams su žodynėliu rusų kalba = Учебник литовскаго языка / [sudarė Pranas Vikonis]. - Kaunas : A. Ptašeko knygyno leidinys, [1923]. - 112, 42 p.

Žodynėlis = Словарь / surinko P.V.. - Kaunas : A. Ptašeko knygyno leidinys, 1921-1922. - 2 d.

[D. 1] : ... prie pirmos dalies „Lietuvių kalbos pamokų“ = ... къ первой части „Lietuvių kalbos pamokų“. - 1921. - 42 p.

[D. 2] : ... prie antros dalies „Lietuvių kalbos pamokų“ = ... ко второй части „Уроковъ литовскаго языка“. - 1922. - 42 p.

Redaktorius

Laisvas žodis : kultūros ir visuomenės gyvenimo laikraštis / redaktorius ir leidėjas Povilas Sukovskis [fakt. Pranas Vikonis]. - 1928, gegužė (Nr. 1)-1928, gruodis (Nr. 8). 1929, sausis (Nr. 1(9))-1930, gruodis (Nr. 11/12(31/32)). - Rīgā : P. Sukovskis, 1928-1930.

Meilės kelias : mėnesinis laikraštis dvasinei kultūrai kelti : [žurnalas] / redaktorius Pranas Vikonis. - 1922, Nr. 1 (kovas)-Nr. 4 (rugpjūtis). - Panevėžys : B. Dūda, 1922. - 24 cm. - Paantr.: perijodinis laikraštis dvasinei kultūrai kelti, 1922, Nr. 2-4.

Naujoji banga : socialistinės minties darbo žmonių laikraštis : Urugvajaus socialistų partijos Lietuvių skyriaus organas / redaguoja redakcinė komisija : [redaktorius Pranas Vikonis]. - 1931, lapkr. 7 (Nr. 1)-1940, kovo 20 (Nr. 6(202)). - Montevideo : Banga, 1931-1940.

Šaltiniai

Lietuviškoji tarybinė enciklopedija. – Vilnius, 1976-1985. – T. 12, 1984, p. 242.

Lietuvių enciklopedija. – Bostons, 1953-1985. – T. 35, 1966, p. 66.

Lietuvių tautos - lietuvių kalbos likimas. - Vilnius, 2004. - D. 1, P. 206.

Lietuvos Lietuvos Respublikos Seimų I (1922–1923), II (1923–1926), III (1926–1927), IV (1936–1940) narių biografinis žodynas. – Vilnius, 2007. – P. 551–553.

Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija. – Vilnius, 1966-1975. – T. 3, 1971, p. 749.

Socialdemokratai Lietuvos Respublikos seimuose. - Vilnius : Petro ofsetas, [2006]. - P. 195-197.

Lietuvos žinios. - 1922, kovo 31 (Nr. 28), p. 4.

Mūsų garsas. – 1924, kovo 23, p. 3-4.

Naujas rytas. - 2017, saus. 6, p. 5.